

РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо здійснення діяльності суб'єктами первинного фінансового
моніторингу, регулювання та нагляду за якими здійснює Національна
комісія з цінних паперів та фондового ринку

28 квітня 2020 року, набув чинності Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 № 361-IX (далі - Закон).

Новий закон направлений на:

- реалізацію Рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF);
- імплементацію в законодавство України вимог Директиви (ЄС) 2015/849 Європейського парламенту та Ради «Про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму» та Регламенту (ЄС) 2015/847 «Про інформацію, що супроводжує перекази», які обов'язкові для впровадження членів Європейського Союзу та країн, які мають намір отримати членство в Європейському Союзі;
- виконання зобов'язань, взятих на себе Україною при підписанні Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованою Законом України від 16 вересня 2016 року;
- впровадження рекомендацій зазначених в Звіті експертів Комітету Ради Європи MONEYVAL, наданих за результатами п'ятого раунду взаємної оцінки України у сфері протидії відмиванню коштів/фінансуванню тероризму, який затверджений на 55-му Пленарному засіданні MONEYVAL;
- виконання зобов'язань, визначених Меморандумом про взаєморозуміння між Україною та Європейським Союзом, ратифікованим Законом України «Про ратифікацію Меморандуму про взаєморозуміння між Україною як Позичальником та Європейським Союзом як Кредитором і Кредитної угоди між Україною як Позичальником, Національним банком України як Фінансовим агентом Позичальника та Європейським Союзом як Кредитором».

Законом визначені комплексні зміни законодавства, які полягають, серед іншого, у наступному:

- закладається основа для можливості здійснення суб'єктами первинного фінансового моніторингу (СПФМ) дистанційної верифікації клієнтів, що є особливо актуальним в умовах поширення на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2;
- зменшується з 17 до 4 кількість ознак фінансових операцій, про які СПФМ зобов'язані обов'язково повідомляти Держфінмоніторинг. Таким чином, СПФМ обов'язково інформуватимуть про фінансові операції, пов'язані з готівкою, переказом коштів за кордон, публічними діями та клієнтами з держав, що не виконують рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, що провадять діяльність в антилегалізаційній сфері;
- збільшується поріг (з 150000 грн до 400000 грн) для фінансових операцій, про які СПФМ зобов'язані інформувати Держфінмоніторинг;
- разом з переходом на ризик-орієнтований підхід при поданні інформації про підозрілі фінансові операції суб'єктами первинного фінмоніторингу вводяться адекватні заходи впливу за порушення антилегалізаційного законодавства: від письмового застереження і штрафних санкцій у значних розмірах до анулювання ліцензії;
- вдосконалюється процедура визначення кінцевих бенефіціарних власників;
- здійснюється удосконалення механізму застосування цільових фінансових санкцій, відповідно до вимог 6 та 7 Рекомендацій FATF та Резолюції Ради Безпеки ООН 1267 та 1373, зокрема, запровадження процедури замороження активів та удосконалення положень щодо здійснення міжнародного співробітництва у зазначеному напрямку;
- запроваджується механізм покладання на третіх осіб заходів щодо здійснення належної перевірки клієнтів (представників клієнтів);
- вносяться зміни до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів, зокрема в новій редакції викладена стаття 209 КК України (легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом).

Частиною другою статті 18 Закону, серед іншого, визначено, що нагляд у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення за діяльністю товарних та інших бірж, що проводять фінансові операції з товарами; установ накопичувального пенсійного забезпечення; управителів фондів фінансування

будівництва/фондів операцій з нерухомістю; професійних учасників фондового ринку (крім банків), включаючи Центральний депозитарій цінних паперів здійснюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Відповідно до пункту 8 розділу X Закону, зокрема, Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку необхідно протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із Законом, з урахуванням пункту 5 розділу X Закону.

Враховуючи вищезазначене, з метою недопущення порушень законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення суб'єктам первинного фінансового моніторингу, відповідно до яких державне регулювання та нагляд здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, до набрання чинності нормативно-правовими актами Комісії щодо здійснення фінансового моніторингу, з 28.04.2020 необхідно:

1. Привести свою діяльність та внутрішні документи у відповідність до Закону;
2. Забезпечити належну організацію та проведення первинного фінансового моніторингу, що належним чином надасть можливість виявляти порогові та підозрілі фінансові операції (діяльність) незалежно від рівня ризику ділових відносин з клієнтом та повідомляти про них ДСФМУ відповідно до вимог, визначених Законом та вимог, встановлених Положенням про здійснення фінансового моніторингу професійними учасниками ринку цінних паперів, затвердженим рішенням Комісії № 309 від 17.03.2016, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 13.04.2016 за № 551/28681 та Положенням про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, затвердженим наказом Міністерства економічного розвитку та торгівлі України № 787 від 15.07.2013, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 09.08.2013 за № 1366/23898, в частинах, що не суперечать Закону;
3. Забезпечити подання інформації про фінансові операції та іншої інформації, подання якої передбачено Законом до Державної служби фінансового моніторингу відповідно до форм, що рекомендуються ДСФМУ;
4. Для розробки заходів, спрямованих на з'ясування віднесення операцій до таких, що підлягають фінансовому моніторингу та визначення критеріїв ризику слід використовувати критерії, передбачені Критеріями ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом,

фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 08.07.2017 № 584, та рекомендаціями Комісії (<https://www.nssmc.gov.ua/documents/rekomendats-dlya-subvktv-pervinnogo-fnansovogo-montoringu-shtodo-zabezpechennya-viyavlennya-fnansovih-operatsy-na-pdstav-riziko-orntovanogo-pdhodu/>, <https://www.nssmc.gov.ua/documents/rshennya-nktspfr-vd-12-01-2017-v13-pro-zatverdzhennya-rekomendatsy-z-upravlnnya-rizikami-klntv-subktv-pervinnogo-fna-3/>).